

štva v naši deželi, nam res novincem v lanoreji prijateljski svetovalec in podpornik ostati.

Iz Ljubljane. — Za ranjko cesarico Karolino je tudi tukaj v soboto bila slovesna črna maša v stolni cerkvi, katero so peli knezoškof. Po maši sta se deželni odbor in mestno starešinstvo podala k c. k. deželnemu predsedniku, izrazit mu v imenu dežele in glavnega mesta živo sočutje nad zgubo preblage visoke gospé in prosit ga, da naznani to Njegovemu Veličanstvu cesarju.

— (*Iz seje deželnega odbora 14. februarja.*) Po deželnem glavarju vitezu dr. Kalteneggerju na podlagi sklepov deželnega zbora izdelani načrt pogodbe z grofom Lanthierijem zarad 30letnega prepusta Slapskega posestva za napravo deželne vinske šole je bil soglasno sprejet. — Na odgovor vodstva Ljubljanske hranilnice, da zdaj ne more še pod nikakimi pogoji novega realkinega poslopja odstopiti deželi v lastnino, a da tudi ne more reči, kdaj bode to mogoče, je deželni odbor sklenil, o tej stvari najpred posvetovati se z mestnim magistratom zarad ogromnih stroškov za šolsko pohišje, katerih 2 tretjini ima dežela, 1 tretjino pa mesto plačati, potem pa vodstvu hranilnice odgovoriti, da — ako bi se kedaj to poslopje za kak drug namen rabilo, se deželi odpoved dá vsaj 4 leta naprej, da jej je potem mogoče, realki drug primeren prostor preskrbeti. — Na pritožbo novega občinskega odbora neke občine, da brez temeljitega vzroka ni prišlo zadostno število odbornikov k volitvi novega župana in svetovalcev, je deželni odbor sklep občinskega odbora potrdil, po katerim imajo izostali odborniki po 20 gold. kazni plačati v občinsko blagajnico, dalje pa tudi vkrenil, da se imajo v drugo vsi občinski odborniki k volitvi županovi sklicati, zraven odbornikov pa tudi njih namestniki, da po potrebi one izostale odbornike nadomestijo; ako bi koga teh ali unih zopet ne bilo k volitvi, bode deželni odbor na podlagi občinske postave naložil po 100 gl. globe. — Službo uradnega deželnega praktikanta je dobil diurnist Josip Paternoster. — Sklep poslednjega deželnega zbora, da se dovozna cesta k kolodvoru Loka-Trata vrsti med konkurenčne ceste, in da se konec Kamniško-Črnske ceste od Kamnika skozi Mekinje, Godiče do konkurenčnega mosta v Stranjah kot konkurenčna cesta opusti, ter da se namesti tega občinska pot na desnem bregu Bistrice od Kamnika mimo cesarske smodnišnice do mosta pri Stranjah med konkurenčne ceste vrsti, zadobil je cesarjevo potrjenje.

— (*Deželni šolski svet*) je v poslednji seji 13 duhovnikom, ki so dobrovoljni sami vzdržavali ljudske šole „za silo“, kjer ni popolnih tacih šol, podelil okoli 600 gold. remuneracije za njihov hvalevredni trud, mnogim revnišim učiteljem pa nekoliko denarne podpore.

— (*Deželna komisija za razstavo Dunajsko*) je včeraj imela občni zbor, v katerem se je med drugim sklenilo pozvati vse, ki so jej naznanili, da pošljejo kaj v razstavo, da to pošljejo zadnji čas do konca prihodnjega meseca.

— (*Za delitev premij za konje na Kranjskem*) je deželna komisija — kakor slišimo — letos nasvetovala 6 štacij: Cerknico (11. septembra), Ribnico (12. sept.), Ljubljano (17. sept.), Mokronog (19. sept.), Kranj (22. sept.), in Radolico (24. sept.).

— (*Politično društvo „Slovenija“*) je 13. dne t. m. imelo sopet občni zbor, kterege se je udeležilo nad 40 udov, med njimi mnogo trgovcev in obrtnikov, ki imajo pravico voliti v trgovski in obrtnijski zbornici. Bile so ta večer na dnevnem redu nove volitve v to zbornico. Predsednik dr. Jan. Bleiweis je pričujočim razložil namen današnjega shoda, namreč posvetovati se o tem, kdo naj se voli na 5 izpraznjenih mest iz vrste

trgovcev, na 6 iz vrste obrtnikov in na 1 iz vrste rudarjev. Rekel je: če se poprimejo naši trgovci (kupci, kramarji) in naši obrtniki (rokodelci in krčmarji) tako živo teh na veliko strani važnih volitev kakor so se jih poprijeli zadnjikrat leta 1869. in nas drugi naši prijatelji na deželi podpirajo tako iskreno kakor zadnjikrat, zmagali bomo zopet tako sijajno kakor pred 3 leti; v dokaz temu je povedal, da leta 1869. je iz vrste kupcev in kramarjev imelo pravico voliti 410; volitve udeležilo se jih je 236, naši so dobili po 168 glasov, nasprotne stranke le po 60—70; iz vrste obrtnikov (rokodelcev, krčmarjev) jih je 11.190 imelo pravico voliti, 3906 se jih je udeležilo volitve, naši so zmagali z 3130 glasovi, nasprotniki so vjeli le kakih 700 glasov. Taka zmaga nam zagotavlja tudi prihodnjo zmago. Dnevi volitve niso še znani, bodo pa gotovo prihodnji mesec, zato je treba, nam že zdaj začeti. — Najpred nasvetuje podpredsednik dr. Costa splošno debato o tej zadevi, potem pa prestanek seje za toliko časa, da se pričujoči pogovorijo med sabo o možeh, ki naj se volijo. — Gosp. Horak poprime besedo in razloži, kaj je storila zbornica, ko so nasprotniki na krmilu bili, in kaj zdaj, ko imajo narodnjaki večino; če bi po natolcevanji „Tagblattovem“ sedanja zbornica nič boljša ne bila memo une, vsaj tega ne morejo nasprotniki tajiti, da je sedanja za unimi 300 gold. dolga poplačala, ki so ga naredili s slabim gospodarstvom. — Po razgovoru so bili potem soglasno nasvetovani iz vrste trgovcev gospodje: Anton Jentel, Jože Kušar, Franc Souvan iz Ljubljane, Andrej Lavrenčič iz Postojne, Matevž Pirc iz Kranja, — iz vrste obrtnikov gospodje: Franc Goršič, Jan. Horak, Gašpar Jemec, *) Mih. Pakič, Jož. Regali iz Ljubljane, Dom. Rizzoli iz Novega mesta, — iz vrste rudarjev: gospod Janez Toman iz Kamne Gorice. — Konečno povdarja gospod dr. Zarnik važnost narodnega predsednika o mnogih zadevah in tudi soglasno je bila sprejeta želja, naj bi zbornica potem si izvolila narodnega moža za predsednika. S trdnim zaupanjem, da bode zmaga zopet naša, se je razšla skupščina ob poli devetih zvečer.

— (*Prošnje zoper direktne volitve*) do presvitlega cesarja se tem obilnejše po Slovenskem podpisujejo, čem več ovire se podpisovanju stavijo, kajti kakor pri nas na Kranjskem, tako tudi na Goriškem, Koroškem in doljnem Štajarskem je vlada prepovedala na javnih krajih podpisavati — prošnjo do cesarja! Na kateri strani je „Pressin“ in „Tagblattov“ fiasko, je tedaj očitno vsacemu.

— (*Prvi ljubljanski led letošnje zime*) so v mestne ledenice iz Kerna začeli vozit v pondeljek, ko smo že skoro obupali, da ga letos ne bo. Dobro došla pa je ta brezledna zima Ratečanom na Gorenškem, ki so za več tisoč goldinarjev ledú prodali v Ljubljano, Trst itd.

— (*Dvajseta slovenska predstava dram. društva*) v deželnem gledališči bode pustno nedeljo 23. februarja. Predstavljala se bode nova burka „čitalnica pri branjevki“ v enem dejanji, potem pa znana na novo scenirana parodistična opera v 3 dejanjih „Kralj Vondra XXVI.“ S tem se ob enem sklene vrsta šaljivih predstav v tej sezoni, ker se za postni čas pripravlja več resnejih igrokazov za predstavljanje.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja — Njegovo Veličanstvo je dovolilo ministerstvu, da sme državnemu zboru v obravnavo

*) Namesti gosp. Jemca, po mnogih opraviilih zadržanega, je odbor „Slovenije“ enoglasno sprejel g. J. Novaka.

predložiti volilno reformo, to je novo postavo, po kateri se — brez deželnih zborov — v prihodnje imajo volili poslanci v državni zbor. S tem pa, da se sme državnemu zboru predložiti kak načrt postave, ni nikakor še rečeno, da je postava od cesarja tudi že potrjena. Še le potem, ko boste zbornica poslancev in za njo zbornica gospôska sklenile to postavo, razsodil bo cesar, ali jo potrdi ali jej odreče sankcijo. — Ako Njegovo veličanstvo potrdi to predlogo, potem še le postane postava. Ali se bode pa nova volilna postava tudi dolgo obdržala, to bode še le skušnja učila; vsaj imamo s februarско ustavo skušnjo, da so njo in očeta njenega — Schmerlinga — ustavoverci sami pokopali. Če ktera postava v ustavni državi (v absolutistični državni je to drugače) na tako ogromno veliko nasprotstvo naletí kakor volilna reforma, pride pod drugim ministerstvom tako lahko ob veljavo, kakor je prišla litro k veljavi pod sedanjim. In posebno važna je novica, ki so jo včeraj Dunajski časniki prinesli, namreč, da so se Poljaki odločno vstopili v nasprotstvo tej postavi.

V pondeljek se je ustavni odsek državnega zbora zbral v posvêt, kako naj bi obravnaval volilno reformo. Brž pa ko se seja začne, spregovorí Groholski (poslanec Poljski) takole: „Pri nas domá je vsak tega prepričanja, kar smo že izrekli pri posvetovanji zasilne volilne postave, da taka volilna reforma ni mogoča brez oskrumbe one pravice, katero imajo deželni zbori, in, če se izvrši, da je to ustavolom. Zato vas, gospoda, ne bode osupnilo, ako v imenu svojem in v imenu svojih družnikov (v ustavnem odseku) izrečem, da se ne priznavamo za upravičene, udeležiti se posvetovanja načrtane postave in da se ga tudi udeležili ne bomo.“ Na to Poljaki vsi, ki so udje ustavnega odseka, zapustijo zbornico. — Cesar je vsak pravi Avstrijan že davno želel, zgodilo se je vendar zdaj; najveljavniši poslanci Gališki so hrbet obrnili volilni reformi. Da storijo to tudi vsi drugi, ki niso v ustavnem odseku, smemo zdaj pričakovati, kajti prečudna prikazen bila bi razdvojba med poslanci iste dežele. — Da so centralistični ustavolomci po tej dogodbi kakor s kropom politi, to si lahko mislijo naši bralci.

Španija. Iz Madrida. — Španjolski kralj Amadeo (sin kralja Laškega), ki se je priženil na prestol Španjolski, se je odpovedal vladarstvu in vrnil domu. Državni zbor je z 258 glasovi proti 32 oklical republiko. To bode pa zopet trpela uboga dežela, kajti že se je oglasil Don Karlos, da njemu gre prestol Španjolski, — 15 let starega sinka odstavljene kraljice Izabele pa že tudi ongavijo, naj se potegne za vladarstvo. Uboga dežela, zopet bode prelila veliko krvi!

Iz Bosne 25. jan. — je „Zastava“ prejela telegram, kateri naznanja krvoločno divjanja Turkov v Bosni. Iz Janjarij so oboroženi prihruli nad Srbe v Selo Patkovo in vse možke, žene in otroke tirali v Bijeljico ter jih tu pri turški gosposki lažnjivo tožili, češ, da so Turke morili. Turška gosposka je hipoma dala nekega Bozo Gospojevičo križati, dva brata njegova obesiti, enega pa ob glavo djati. Dva vojaška zdravnika sta potrdila to grozno dogodbo. Občina Patkovska je soglasno sklenila, sultanovemu namestniku poročati o tej dogodbi in zahtevati preiskavo, ob enem je pa avstrijsko-ogerskega konsula prosila pomoči. To pa je razkačilo Turčine tako, da so Srbom 38 hiš zapalili, 32 oseb pomorili in v Drino vrgli. — Evropa „omikana“ zna za vse take in enake grozovitosti Turške, pa drži križema roke, — se ve da trpinci so le — Slovani!

— (*Gledišni igrí*) „Doktor in frizér“ in opereta „Dokler ni pravega“, ki ju je dramatično društvo predstavilo v pondeljek, ste bile zopet z veliko pohvalo sprejeti, posebno pa burka, v kateri se je odlikoval gospod Kajzel.

— (*Pobirki iz časnikov.*) Nemška „Laib. Schulztg.“ se je v 3. svojem listu razodela sopes kot prava sestra „Ljublj. Tagblatta“, na vsaki strani „Fleisch von ihrem Fleische, Geist von ihrem Geiste“. Prvi članek „die deutsche Sprache und die Volksschule in Krain“ take neumnosti tveže, da je groza. „Kedar bomo slovenska vseučilišča imeli, takrat — pravi — pride čas, da tudi v mnogorazrednih ljudskih šolah bode učni jezik slovenski jezik!“ To je: kedar bodemo že streho imeli čez veliko pohištvo, bomo začeli mu fundament zidati!! — Med drugim svojim vernikom tudi to-le pridigova: „Für den einfachen slovenischen Landmann ist das erste Kriterium der Bildung: die Kenntniss der deutschen Sprache“. Po takem so vse branjevke (Schantzelweiber) in vsi fiakarji na Dunaji „gebildete Damen“ in „gebildete Herren“, ker nemški govorijo. Take „einfache“ slovenski kmete bi Vi radi imeli, to je, tako „neumne“; al hvala Bogu! da jih ni, razen taci, ki so jih nemškutarji ob pamet pripravili. — Da, mi imamo v izvrstni prestavi Koseskovi mnogo Schillerjevih prevodov, — kako pa to, da Nemci imajo angleške, francoske, talijanske in druge umotvore vse v nemških prevodih? In če je slovenski jezik zmožen prestavljati Schillerja tako, kakor Koseski Schillerja, in še drugi druge poezije, je pač to djansk dokaz, da je slovenski jezik vreden sedeti na strani nemškega. Da prestavljajo naši pesniki nemška dela, naznanjajo ravno s tem, da jih častimo in da smo hvaležni nemškim mojstrom za njihove umotvore, al za Vas nemškutarje in za Vaše pridige ne maramo; vsaj nam niste še pokazali, da Vi kaj družega znate kakor nemškutariti, in ravno oni Koseski, ki je ves navdušen za Schillerja, je Vam izvirno pesem zapel „od votlega nemškutarja“, Dežman pa od „prokletih grabelj“. — Vsi drugi članki 3. lista „Schulzeitg.“ kažejo skozi in skozi duh „Gemeindarice“. Pedagogičnega gradiva in družih učiteljem podučljivih sestavkov zastonj z lučjo iščeš. V „Zeitungsschau“ meša „Novične“ spise z družimi tako, da se pisatelju G. na obrazu vidi, da se mu tudi možgani mešajo. Da „brezversko“ ni „konfessionslos“, bodemo G. še le tedaj verjeli, ko nam bode povedal, kakošne vere je on. Tudi ga moramo prašati: kdo je tista „Persönlichkeit“, ki „Novicam“ pa tudi „Slov. Narodu“ dopisuje? „Novice“ hodijo tudi o šolstvu svojo pot, kakor hodi „Slov. Nar.“ svojo. — Konečno pa še nekaj. Nemška „Schulztg.“ je pobrala tudi — sebi na veliko sladčico — tisto peticijo, ki jo je za nemški jezik v ljudski šoli poslal Postojnski „Schulbezirk“ deželnemu šolskemu svetu v Ljubljano. Gospod Sima! če morebiti ne veste: kdo je skoval tisto peticijo, Vam to povemo mi. Nemškutarji Postojnski — čeravno po Vašem mnenji „extrafein gebildete Leute“ — niso bili zmožni sami skovati jo; družega kovača so si najeli. Kupferschmied, Postojnski apotekar, jo je poslal v „nemški“ Celj — in od prusko-omikanih Celjanov bila je skovana! Gledite gospod Sima, iz tega kotla je prišla peticija občine Otoške, Zagorske, Zaloške in Hraške! Ali se ne pravi to ljudstvo naše sleparii? Kaj?

Listnica vredništva. Mnogo dopisov smo morali danes odložiti; naj tedaj častiti gosp. dopisniki potrpijo do prihodnjic.

Gosp. J. Pleskoviču, poštarju v Mokronogu, radi potrdimo, da od njega še nismo prejeli nobenega dopisa.